
"Zadania socjologów-marksistów"

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 16/1, 153-154

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ŁÓDŹ JAKO PRZEDMIOT BADAŃ NAUKOWYCH

W dniu 17 stycznia 1962 r. odbyła się w Łodzi sesja naukowa n.t. *Łódź jako przedmiot badań naukowych*. Na program sesji złożyły się następujące referaty: prof. dr Jan Szczepański — *Problematyka badań nad współczesną Łodzią*; dr Józef Kądzelski — *Łódź jako przedmiot badań socjologicznych*; prof. dr Gryzelda Missalowa — *Powstanie okręgu łódzkiego i geneza klasy robotniczej ze szczególnym uwzględnieniem miasta Łodzi*; doc. dr Paweł Korzec — *Łódź, środowisko postępu społecznego*; prof. dr Edward Rosset — *Problemy demograficzne Łodzi w latach 1945—1960*; doc. dr Robert Rembieliński — *Łódź jako przedmiot badań w zakresie historii nauk medycznych*; dr Władysław Holtzman — *Łódź w badaniach ekonomicznych*; Mgr inż. Witold Chitruk — *Rozwój prac naukowo-badawczych w zakresie dyscyplin technicznych*.

Sesja została zorganizowana przez Łódzki Komitet Frontu Jedności Narodu i Łódzki Komitet Naukowy Obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego. Sesję otworzył prof. dr Stefan Hrabec, prorektor Uniwersytetu Łódzkiego, Przewodniczący Łódzkiego Komitetu Naukowego Obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego.

O SOCJOLOGII POLSKIEJ ZA GRANICĄ

Nowa duża publikacja pt. *Handbuch der empirischen Sozialforschung* (Podręcznik empirycznych badań społecznych), I Band, Stuttgart 1961 Ferdinand Enke Verlag, zawiera rozdział pióra prof. dra Jana Szczepańskiego pt. *Die biographische Methode* (Metoda biograficzna) s. 551—569. W rozdziale tym autor uwzględnił duży wkład socjologii polskiej lat międzywojennych w zakresie wykorzystywania materiałów typu autobiograficznego i osobistego w badaniach socjologicznych.

W „UNESCO International Social Science-Journal”, Vol. XIV, 1962, nr 1, mający za temat „Images of Women in Society”, wśród artykułów na temat kobiety w różnych krajach (Francja, Maroko, Austria, Jugosławia, Kanada, Togo, Wybrzeże Kości Słoniowej) zawiera dwa artykuły polskich autorów: doc. dr A. Kłosowska, *Attitudes Towards the Respective Roles and the Equality of the Two Sexes, and Towards Children* oraz dr J. Piotrowski, *Attitudes Towards Work by Women*.

Z powodu artykułu prof. Adama Schaffa *Pourquoi récrit on sans cesse l'Histoire?*, drukowanego w kwartalniku UNESCO „Diogenè” (Avril — Juin 1960), czasopismo to podaje biografię autora, uwzględniającą przekłady jego dzieł. Interesująca informacja mówi o następujących przekładach dzieł tego autora: *Wstęp do teorii marksizmu* (1947) — na hebrajski (1949); *Narodziny i rozwój filozofii marksistowskiej* (1949) — na czeski (1953); *Z zagadnień marksistowskiej teorii prawdy* (1951) — na rosyjski, niemiecki, węgierski, włoski — przekład chiński i serbski w przygotowaniu; *Obiektywny charakter praw historii* (1955) — na czeski i rosyjski; *Wstęp do semantyki* (1960) — przekład rosyjski i angielski w przygotowaniu.

«ZADANIA SOCJOLOGÓW-MARKSISTÓW»

Prof. dr Adam Schaff w artykule pt. *Zadania socjologów-marksistów* („Polityka”, 9 XII 1961) pisze: „Socjologia marksistowska to oparta na ogólnych zasadach filozofii marksistowskiej nauka o różnych szczegółowych problemach życia społeczeństwa i człowieka. Mowa o takich działach nauki socjologicznej, jak socjologia miasta, wsi, rodziny, przemysłu, religii, sztuki, prawa, wychowania i inne. W swojej

konkretnej postaci otwierają one przed nami obszary dla nowych zainteresowań i badań, których nie można i nie należy ograniczać ramami ogólnofilozoficznych zagadnień, stosunku bazy i nadbudowy, bytu społecznego i społecznej świadomości etc. W każdej z wymienionych dziedzin znajdują się problemy istotne i ważne właśnie z punktu widzenia praktyki. Byłoby dużym błędem zaprzeczać oczywistym faktem i wstrzymywać się od rozpracowania nowych zagadnień i badań tylko dlatego, że nie były one dostatecznie badane przez marksistów, a socjologia burżuazyjna je wypaczała."

W następnym artykule pt. *Polskie doświadczenia* („Polityka”, 16 XII 1961) autor zapoznaje czytelnika z pracami trzech socjologów: prof. dra J. Hochfelda, prof. dra J. Szczepańskiego i dra A. Sarapaty. Na treść polskich doświadczeń składa się ponadto informacja o problematyce badawczej następujących ośrodków badań socjologicznych: Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Ośrodek Badania Opinii Publicznej przy Polskim Radio i Zakład Badań Socjologicznych Wyższej Szkoły Nauk Społecznych przy KC PZPR.

Tekst obydwóch artykułów prof. dra Adama Schaffa wygłoszony został przez niego jako referat na konferencji poświęconej zadaniom socjologów marksistów, która obradowała w Pradze pod auspicjami redakcji czasopisma „Problemy Pokoju i Socjalizmu”.

O «MODZIE NA SOCJOLOGIĘ» I «ANKIETOMANII»

W Artykule *Moda na socjologię* („Argumenty”, 28 I 1962) dr Zygmunt Bauman, docent UW i redaktor naczelny „Studiów Socjologicznych”, kwartalnika Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, pisze: „Zmierzch mody zdaje się zapowiadać na przykład, zaznaczone wyraźnie w 1961 roku, przejście socjologii stosowanej ze sfery haseł w sferę praktyki. Coraz liczniejsze są tereny, na których nastąpił styk praktyków i socjologów; strony, które wiedziały o sobie nawzajem głównie z gazet, mają teraz możliwość poznać rzeczywiste wymogi i potencje kontrahenta. Dziennikarski świat i jego krzykliwa reklama wyimaginowanych cnót i posagu spełniła już swe zadanie; teraz świeżo skojarzeni małżonkowie dochodzą w codziennym współżyciu do tego, jakie partner posiada zalety i wady. Po pierwszych rozczarowaniach i zniechęceniach przyjdzie z pewnością trzeźwe rozeznanie stanu faktycznego..

„Również inne fakty ostatnich miesięcy wróżą modzie rychły koniec. Zaczęły się ukazywać «Studia Socjologiczne», centralny organ polskiej socjologii, w pewnym stopniu wykładnik tego, czym socjologia istotnie jest i czym się zajmują ludzie, uprawnieni do miana socjologa. Odtąd trudno już będzie przekonywać siebie i otoczenie, że jest się socjologiem i że w ogóle socjologicznie — po przeczytaniu dwóch felietonów i informacji, 32,4 proc. myśli, że tak, 37,2 proc., że nie, a reszta w ogóle nie myśli. Sądząc po pierwszych numerach «Studiów» zanoszą się na to, że będzie to — jak i być powinno — lektura raczej ciężkostrawna i bynajmniej nie maskulturowa. Płacić za prawo do socjologicznego snobizowania lekturą takich tomisk? To już przesada...

„Więc na cóż się w końcu zanosi? Czyżby socjologia miała utracić z takim trudem wywalczoną popularność? Zaden wniosek nie byłby błędniejszy. Zaczyna zniknąć jedynie piana jarmarcznej sensacji, pokrywająca głęboki i silny nurt dążący ku trwałemu mariażowi socjalizmu i socjologii”.

Ostatni fragment przytoczonego ustępu z artykułu Baumana zacytowało „Życie Warszawy” (27 I 1962) w cotygodniowym przeglądzie tygodników. Dłuższy kome-